

КНИГА РОКУ 2023 **ВВС**

Книга року ВВС під час війни

Департамент культури і туризму
Полтавської обласної військової адміністрації
Обласна бібліотека для юнацтва ім. Олеся Гончара

Книга року ВВС ***ПІД ЧАС ВІЙНИ***

Бібліографічний покажчик

Полтава – 2023

УДК 016: 821.161.2
К 56

Укладач: Ольга Пошибайло

Книга року ВВС під час війни : біобібліографічний покажчик / Полтавська обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара ; уклад. О. Пошибайло. – Полтава, 2023. – 40 с.

Конкурс Книга року ВВС вже вдруге відбувається під час повномасштабної війни, деякі фіналісти премії минулого року дізнались про свою перемогу в окопах. Наші українські книжки пишуться і друкуються, попри все, мало не з першого тижня цієї війни.

Багато українських письменників сьогодні на фронті. Вони б мали творити Нову українську літературу, але мусять творити Нову українську історію. Це буде історія вільної й щасливої країни!

Покажчик адресований працівникам бібліотек, студентам та працівникам навчальних закладів, поціновувачам всього українського та широкому загальному користувачів.

Зміст

<i>Вступ</i>	<i>С. 4-9</i>
<i>Бачинський Андрій</i>	<i>С. 10-14</i>
<i>Казарін Павло</i>	<i>С. 15-19</i>
<i>Кузнєцова Євгенія</i>	<i>С. 19-23</i>
<i>Малкович Іван</i>	<i>С. 23-26</i>
<i>Семків Ростислав</i>	<i>С. 27-30</i>
<i>Сем'янків Андрій</i>	<i>С. 31-33</i>
<i>Діти Читачі року ВВС-2023</i>	<i>С. 33-37</i>
<i>Використані джерела</i>	<i>С. 38-39</i>

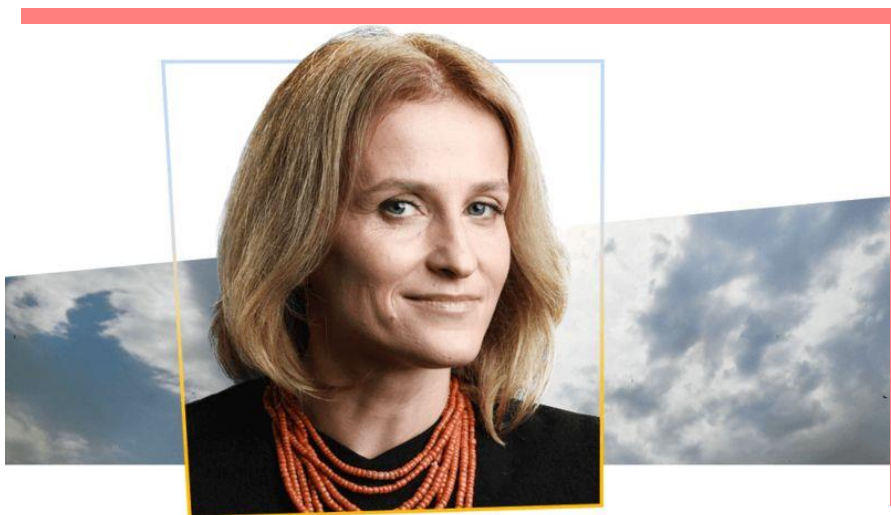
Вступ

Читання — це граця. Формує уяву, дає можливість моделювати ситуацію. Без читання втрачається здатність будувати причинно-наслідковий зв'язок.

Ігор Козловський

Члени журі конкурсу Книга року ВВС розповіли, чому вирішили не відмовлятися від його проведення під час повномасштабної війни, яку росія розв'язала проти України.

Марта Цікало, головна редакторка BBC News Україна та голова журі конкурсу Книга року ВВС

У перші тижні війни, коли я не могла осилити навіть сторінки художнього тексту, я подумки попрощалася із Книгою року ВВС 2022. Було важко уявити – як це, прочитати понад 30 книжок за два місяці. Та й чи будуть ті книжки?

Вперше мою зневіру похитнула Світлана Пиркало. Ще ранньої весни вона сказала мені: «Але ж це означатиме, що ми злякалися і здалися». Я пообіцяла подумати, бо книжки і далі не читалися.

Настало літо, я взяла до рук «Тріумфальну арку» Ремарка і відчула, що моє читання поволі до мене повертається. А потім я купила собі «Елізабет Фінч» Джуліана Барнса у чудовому перекладі Ярослави Стріхи. Я її проковтнула за кілька днів. А дочитавши, розплакалась від її краси і від щастя, що я знову можу насолоджуватися книжкою.

Тоді я остаточно зрозуміла, що Книга року ВВС 2022 буде.

Попри війну книжки в Україні видаються. А люди їх читають. А отже, читатимемо і ми.

За ці роки було нагороджено близько 30 письменників і письменниць, роздали майже два десятки Kindle переможцям конкурсу читацьких рецензій. Ми стали однією з найочікуваніших і найвпливовіших книжкових премій в Україні. І тому ми з нашим журі вирішили не зупинятися навіть попри повномасштабну війну. Бо українська література зараз потребує нашої підтримки, як ніколи.

Дехто з наших переможців зараз воює. Артем Чех, який виграв Книгу року BBC 2021, зараз пише з окопів статті у західні ЗМІ і пронизливі пости на своєму фейсбуку. А я досі згадую, як ми з ним у Києві пили червоне вино і святкували його перемогу. У війну тоді не вірилося, хоча ми про неї і говорили.

Сергій Сайгон, переможець Книги року BBC 2020, теж на передовій.

Видавці стали волонтерами, письменники стали воїнами, а ми лишаємося читачами, щоб зберегти хоч якусь стабільність у ці непевні й важкі часи.

Світлана Пиркало, культурна радниця ЄБРР, член журі конкурсу Книга року BBC

Чому ми проводимо премію під час війни ? Понад століття тому Леся Українка називала слово своєю єдиною зброєю і пророкувала: «Може, в руках невідомих братів станеш ти кращим мечем на катів».

Зараз цей час настав. Цього року голоси українських письменників і митців на заході, особливо в англomовному світі, залунали гострою крицею. Свідчення українських культурних діячів стали важливою складовою того, що наша правда все-таки пробивається крізь навалу російської пропаганди в західних суспільствах.

Західні освічені споживачі новин, які вже знали Куркова, тепер почули Жадана, Забужко, Чеха та інших письменників, які пишуть українською.

Писати, видавати – і перекладати – українську літературу зараз важливіше, ніж будь-коли в історії. І говорити про неї. Бо наша література – це не нудна зубріжка про Чіпку Варениченка. Це – зброя в боротьбі за свободу і за місце України в світі, та зброя, про яку мріяла Леся Українка.

Ну і, окрім того, сучасна українська література просто прекрасна. Широкий читацький загал у світі вже відкриває її для себе, книжку за книжкою, мірою того, як виходять переклади. А нам, членам журі Книги року BBC, пощастило знайомитися з десятками книжок за рік.

Вра Агеева, професорка Києво-Могилянської академії, член журі конкурсу Книга року ВВС

Війна вибиває опори, на яких трималося саме наше життя, позбавляє звичного й дорогого.

І страшенно важливо протистояти руйнації у всьому, зв'язувати обірвані нитки, відбудовувати, продовжувати робити свою роботу і втілювати задуми.

Книга року ВВС вже давно стала знаковою подією в українському культурному просторі. Цьогорічна – теж акт спротиву, ще одне запевнення, що окупанти нічого не досягнуть, поспішно спалюючи на тимчасово окупованих територіях українські книжки.

Наша література вижила й утвердилася крізь століття заборон, вона завжди свідчила про українську незламність.

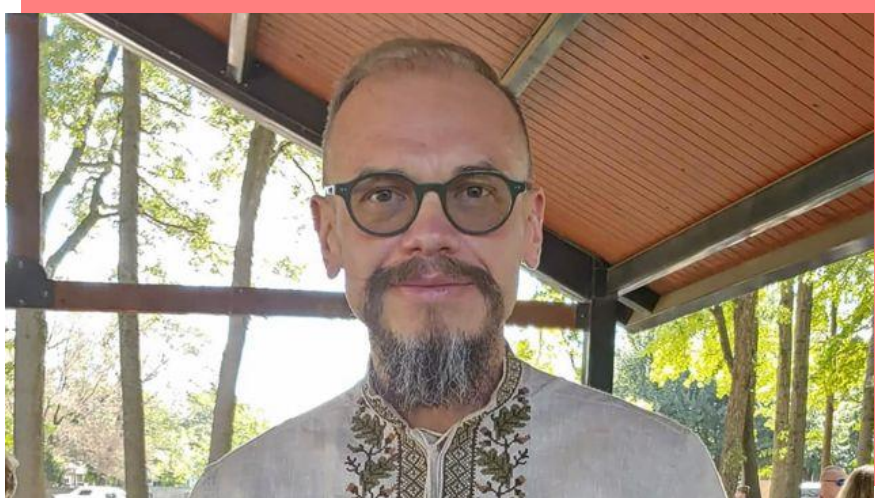
Вталій Чепиного, блогер, член журі конкурсу Книга року ВВС

Україна за останні півтора року показала світові приклади безпрецедентної стійкості, мужності й честі! Хай буде так само і в літературній царині.

А наші письменники-воїни ще обов'язково напишуть свої романи, новели і повісті. І це буде наша велика література! Це буде література Нової України!

Вталій Чернецький, професор Канзаського університету, літературознавець, критик і перекладач

«Як незалежна премія, не обтяжена суперечливою спадщиною радянської доби, вона практично одразу стала чи не найвпливовішою літературною премією для українського красного письменства», – зазначив дослідник.

Цього року ВВС Україна також оголосила про початок конкурсу Книга року ВВС 2023. Одна з найвпливовіших літературних премій в Україні відбувається вже 19 років поспіль».

Книга року ВВС проходила у партнерстві з Культурною програмою Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР).

Правила були оновлені **11 вересня 2023 року**.

У премії Книга року ВВС взяли участь українські видавці, які подали до трьох (3) книг у кожному з наступних категорій:

- ✚ Книга року ВВС
- ✚ Дитяча книга року ВВС
- ✚ Книга року ВВС-Есеїстика (художні чи філософські есеї).

Зауважимо, що наукові та науково-популярні праці не приймалися до розгляду.

Видавництва подавали своїх номінантів з **11 вересня до 11 жовтня 2023 року**.

ВВС News Україна оголосила конкурс читацьких рецензій у межах літературної премії Книга року ВВС-2023.

У змаганні «*Читач року*» брали участь позитивні чи негативні рецензії на будь-яку книжку з довгих списків Книги року BBC-2023, Дитячої Книги року BBC-2023 та Книги року-Есеїстика-2023.

Заявки на цю премію подавали самі рецензенти на адресу Book.Award.Ukrainian@bbc.co.uk після оголошення довгого списку.

Читачі надсилали свої рецензії з *2 листопада по 2 грудня 2023 року*. Журі склало короткий список із п'яти (5) найкращих рецензій читачів, а потім визначило остаточного переможця.

Додаткові призи читачам

Цього року конкурс Книга року BBC проводився у партнерстві з київською книгарнею Readeat. З цієї нагоди було запропоновано залишати відгуки на книжки із Довгих списків Книги року BBC-2023 на сайті книгарні readeat.com.

Один автор міг отримати лише один приз – або від Книги року BBC, або від книгарні.

На три основні премії Книги року видавці подавали нові книжки авторів, чий твори раніше отримували премію Книга року BBC.

У всіх трьох (3) номінаціях були переклади з мов інших народів, які проживають на території України. BBC не розглядало матеріали, які містили пропаганду чи заклики до екстремізму, міжнаціональної, расової, релігійної чи будь-якої іншої ворожнечі.

Номінації книг оцінювали п'ять (5) членів журі, які створили довгий список.

Книги з довгого списку прочитали усі члени журі, які сформували короткий список.

Переможця у кожній категорії оголосили на церемонії нагородження, яка відбулася 14 грудня 2023 року.

Кожен переможець отримав еквівалент £1000 (британських фунтів стерлінгів) в українських гривнях (UAH).

Трансляція церемонії нагородження відбулася у соціальних мережах та у телевізійному випуску. Передача доступна онлайн та/або за запитом.

Подані книжки можуть бути використані у рекламних цілях на сайтах соціальних мереж BBC.

«Ми знову обрали найкращий український літературний твір року серед війни, руйнувань, страждань і жертв, які домінують у житті і розмовах українців», – заявила головна редакторка BBC Україна та голова журі премії *Марта Шокало*.

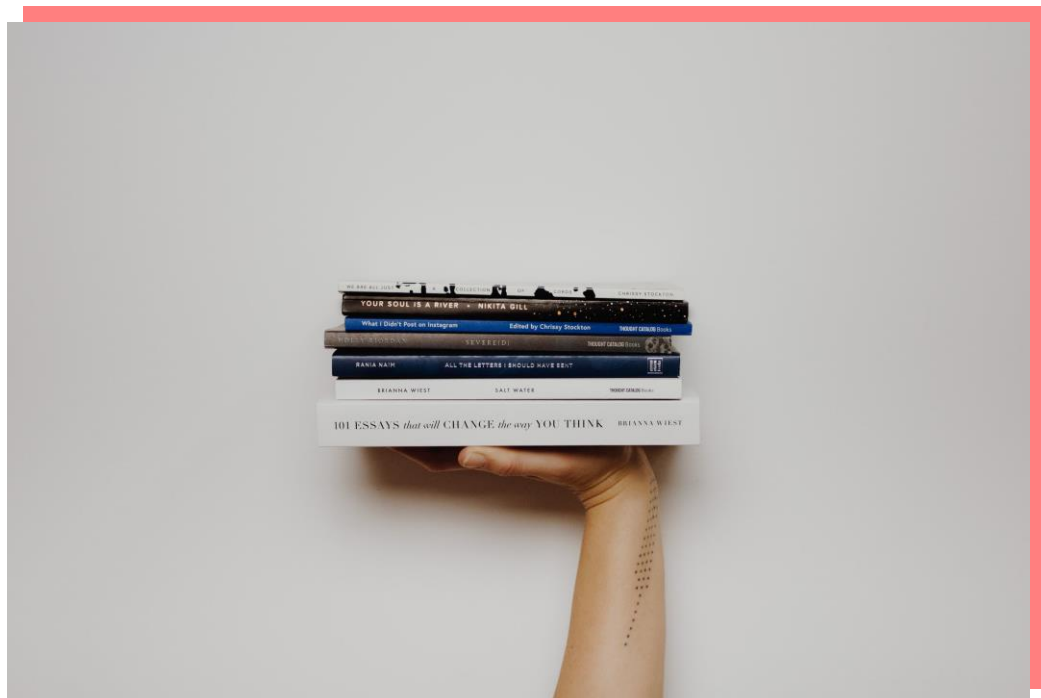
Радниця ЄБРР з питань культури і член журі конкурсу *Світлана Пиркало* звернула увагу, що потреба українців у читанні під час війни не тільки не зменшилась, а й зросла.

«Мільйони українців по всій Європі та в світі зараз вишуковують нові українські книги, особливо для своїх дітей, які тепер навчаються в іншомовних школах за кордоном. Роль Книги Року BBC нині як ніколи важлива, адже вона популяризує найкращі новинки сучасної української літератури для дорослих і

дітей, в Україні та за кордоном, і в цьому її надалі підтримує Культурна Програма ЄБРР», – заявила вона.

Оцінювали твори, подані на конкурс, п'ять членів журі:

- + професорка Києво-Могилянської академії Віра Агеєва
- + блогер Віталій Чепинога
- + професор Канзаського університету Віталій Чернецький
- + радниця ЄБРР з питань культур Світлана Пиркало
- + головна редакторка BBC Україна Марта Шокало.

Бачинський Андрій Михайлович народився 19 січня 1968 року в місті Калуш, Івано-Франківської області. Змалечку захоплювався читанням і конструюванням. Обидва хобі й визначили подальшу долю Бачинського: моделювання – професійне навчання, а читання дало поштовх до майбутнього написання книжок.

Спершу в біографії Андрія Бачинського не було й натяку на письменництво. Автор навчався у Національному університеті «Львівська політехніка» на радіотехнічному факультеті. І тільки у 2011 році почав пробувати себе в ролі дитячого письменника.

Серед книг Андрія Бачинського переважають пригодницькі повісті для дітей і підлітків. Найпопулярніші його книжки – дилогія «Детективи в Артеку», «З Ейнштейном у рюкзаку», «Трикутник Зевса» та інші. Його твори неодноразово номінували на премії як кращі дитячі чи підліткові книжки, а «140 децибелів тиші» у 2015 стала Книгою року BBC.

Твори Андрія Бачинського мають яскраве пригодницьке спрямування. Головні герої його книжок завжди потрапляють у вир різноманітних мандрів, цікавих авантур, карколомних випробувань і таємничих загадок. Не оминає автор і висвітлення соціально важливих тем: питання прийняття себе та оточення, іншості, справедливості, рівності тощо.

Окрема родзинка деяких його творів – популяризація науки та шкільних дисциплін. У цих творах, наприклад, знання законів фізики чи математичних формул допомагають головним героям вибратися з будь-якої халепи. А самі читачі розуміють, що будь-яка наука – важлива, потрібна і зовсім, як може здатися, на перший погляд, не нудна.

Нагороди

- 2011 – у видавництві «Грані-Т» вийшла повість «Неймовірні пригоди Остапа і Даринки», героїв яких Бачинський фактично списав зі своїх дітей – близнюків Остапа і Даринки. Повість стала переможцем Всеукраїнського конкурсу «Золотий лелека» 2010 року у номінації «Пригодницька повість» за рішенням дитячого журі

- 2011 – вийшло продовження – «Канікули Остапа і Даринки»
- 2014 – «Видавництві Старого Лева» вийшла дитяча повість «Детективи в Артеку, або команда скарбошукачів»
- 2015 – повість Андрія Бачинського «140 децибелів тиші», що вийшла у тому ж видавництві, стала переможцем літературної премії Книга року ВВС у номінації Дитяча книга року ВВС. Книжка присвячена темі глухонімих підлітків. Прототипами героїв книжки стали діти з калуських інтернатів. Книга перекладена на інші мови та вийшла друком у Китаї, Словенії
- 2017 – у «Видавництві Старого Лева» вийшло продовження повісті «Детективи в Артеку» – «Детективи з Артеку. Таємниці Кам'яних Могили». Того ж року його оповідання увійшло до збірки «10 історій для хлопців», що вийшла у тому ж видавництві
- 2018 – вийшла шоста книжка Бачинського – підліткова повість «Ватага Веселих Волоцюг». Книга увійшла в короткий список премії Дитяча Книга року ВВС-2018
- 2019 – вийшла сьома книжка «З Ейнштейном у рюкзаку», що увійшла до довгого списку премії Дитяча Книга року ВВС-2019
- 2020 – вийшла чергова книжка для дітей «Трикутник Зевса»
- 2022 – вихід книжки «Примари Чорної діброви». Книга стала переможцем літературної премії Книга року ВВС-2022 у номінації «Дитяча книга року ВВС»

«Примари чорної діброви»

Роман приїжджає в село до дідуся на канікули. Стільки цікавого чекає попереду: це й плавання разом із друзями до скелі наввипередки, і рибалка на річці... А скільки цікавих оповідок, історій та порад можна почути від дідуся Андрія! Але не цього року, бо прийшла біда. Чорна діброва несподівано виявляється під загрозою вирубки, річці також загрожує винищення – якісь чужинські бізнесмени вирішили взамін неї понабудувувати басейнів, аквапарків та іншої тому подібної всячини. Місцеві жителі не протидіють лихим замислам, не вірячи в свої сили та можливості. Вони уникають конфліктів та сподіваються на примарну можливість отримати прибуток від

престижних закладів-новобудов. Але Роман і його друзі не з таких. Їх не купиш грошима, їм не задуриш голову побрехеньками про престижні гроші від

новітнього аквапарку. А головне – навіть найбагатший басейн не замінить їм річки, найяскравіший комплекс точно не буде кращим від старих ошатних дубів Чорної діброви. Роман не стоятиме осторонь. Тим паче, коли разом із ним – його вірні друзі-товариші, поради Андрія та вікова мудрість, винесена із книги «Мистецтво війни» знаменитого китайського полководця Сунь Цзи. Та чи зможуть хлопці, навіть об'єднавшись, не допустити вирубки й плондрування дорогих їм місць, де все зберігає пам'ять про їхнє дитинство?

«Примари Чорної діброви» – один із останніх романів відомого українського письменника Андрія Бачинського, що спеціалізується на пригодницькій літературі для підлітків. Серед основних ідей Бачинського – популяризація активного відпочинку та не менш активного проведення часу. Так само й тут, коли письменник зачіпає соціально важливі теми вирубки лісів, наступу новобудов на села, нищення автентичної української спадщини тощо.

Це книжка для підлітків і про підлітків Автор ставить у центр повісті саме молоде покоління, яке або зможе врятувати планету, або ні.

У битві добра зі злом читачі впізнають власні битви за прилеглу до дому зелену зону, ставок, парк чи просто майданчик між будинками, які з благословення місцевої влади намагаються залити цементом ласі до короткотермінової вигоди забудовники.

«Примари Чорної діброви» – це вже друга книга Андрія Бачинського, удостоєна премії Книга року ВВС.

ВВС поспілкувалася з Андрієм Бачинським у день оголошення переможців конкурсу.

ВВС Коли ви думаєте про свого читача, чи очікуєте, що український підліток, українські діти мають час і можливість читати? Коли ви зараз пишете новий матеріал, як ви внутрішньо звертаєтесь до свого читача? Що ви хочете йому сказати і як ви хочете його, можливо, надихнути або заспокоїти?

Андрій Бачинський Коли це все почалося, коли у Львів почали з'їжджатися цілі внутрішньо переселені сім'ї, в тому числі багато дітей, підлітків, ми з «Видавництвом Старого Лева», з іншими організаціями пробували робити тут зустрічі для дітей, екскурсії Львовом на сюжетах книг. Спочатку мені здавалося, що, напевно, це не дуже потрібно, бо люди зовсім іншим стурбовані. Але насправді все одно діти ростуть, все одно вони живуть і не мають виростати тільки в жорстокості і в страху. І, мабуть, їм треба читати, треба ходити в театри.

Зараз в театрах суцільні аншлаги, такі, як ніколи не було. Люди відчують, що потрібно щось, що їх трошки відволікає від війни. Тому потрібна не тільки повчальна, але і розважальна література, яка дасть можливість дітям, навіть сидячи десь у сховищі, заглибитися в якийсь твір – цікавий, смішний, пригодницький, щоб трошечки відключитися від цього.

ВВС Ви згадали про сховища, про укриття. Дуже багато дітей в українських школах і садочках часто спускаються в укриття. І там уже налагоджений освітній

процес. У ваших книгах ви часто говорите про науку, намагаєтеся популяризувати її серед українських дітей і молоді. Як війна позначилася на дитячій освіті?

Андрій Бачинський Напевне, зараз зміниться все. Десь проводячи зустрічі й розповідаючи про свої книжки, які присвячені науці – фізиці, геометрії, і ті приклади, які я розповідав у тих книжках, зараз я б зовсім по-іншому їх розповів, виходячи із нинішніх потреб і ситуації.

Можливо, ті, хто будуть у майбутньому писати, якісь нові історії вже будуть під іншим кутом розповідати.

Чи стане в пригоді дітям те, що я писав? Важко сказати. Зараз змінилося все – сидиш і навіть не знаєш, що і як буде потрібно, і яке буде сприйняття.

Бо навіть згадуючи оту книгу, яка перемогла в 2015 році, була жахлива історія, коли батько вбиває маму на очах у трирічної дитини. Коли я цю історію розповідав раніше на зустрічах, завжди було сприйняття жаху такого, що це дуже страшно. І я бачив вирази облич дітей.

А коли я у квітні мав зустріч з дітьми, переселеними з району Маріуполя – тут дитячий табір їхній був – я виступав перед ними і розповідав цю історію, то вже реакції такої, такого жаху не бачив. Бо вони уже на свої очі страшніші речі побачили. Десь в той момент я зрозумів, що, мабуть, і дитяча література зараз дуже сильно зміниться.

ВВС А чи зможе література, без пафосу, взяти на себе таку роль – книгою загоїти ці рани, вирішить проблеми?

Андрій Бачинський Частково, бо література – це не панацея. Книга не є ліками до всього. Головне – перемога. А потім вже все решта. Напевно, буде новий сплеск культури, рух вперед кінематографу, літератури, театру і музики. І це все комплексно створить щось таке, що буде давати нову наснагу, нове життя дітей для розвитку. Щоб не жити і тільки переживати той страх і наслідок того страху, який ще буде дуже довго, я думаю...

ВВС Як би ви себе описали? Ми живемо в непростий час. Чи ви оптиміст?

Андрій Бачинський Тут ще десь вікове спрацьовує. Молодь більш оптимістична, бо дивиться на 50-60 років уперед, куди я вже зазирнути не можу за своїм віком. Але я вірю, що все буде Україна. Але щоб зразу і все отак було класно, в це важко повірити. Але я сподіваюся, що дуже багато молоді повернеться сюди, яка буде натхненною тою перемогою. Україна зараз у такому світовому тренді і зараз сказати десь у світі, що ти українець, це дуже почесно і гідно звучить. Власне – це та молодь, у яку я вірю найбільше. Вона Україну зробить такою, як має бути.

ВВС В інших двох категоріях – Книга року ВВС і Есеїстика – перемогли автори, які зараз перебувають на фронті. Про що це говорить?

Андрій Бачинський Це молодше покоління, яке не те, щоб народилося у вільній незалежній Україні, але їхня кров не була зіпсута отим комсомольським, піонерським вірусом. І вони настільки вільні всередині, вільні в душі.

Наприклад, я на початку 1980-х служив в радянській армії у Східному Казахстані. Зовсім інакше ми виховувалися.

Скажімо, коли прийшла незалежність, особисто у мене була ломка. Я розумію: 30 років незалежності, я і моє покоління називаємося українцями. Але все одно десь вірус той з дитинства напевно десь є. Не дарма Мойсею треба було 40 років водити по пустелі, щоб вичистити народ від рабства. Десь так само і в нас.

Класно, тим кому зараз 20, 30 років – ці молоді люди, і літератори, і музиканти, які зразу пішли добровольцями на фронт, вони не відчують, як може бути інакше, крім як боронити Україну. Так, це їхнє майбутнє. І література, писана ними, це буде найчесніша, найправильніша і найщиріша. І абсолютно заслужено, що вони отримали ці відзнаки.

Вдужи

«Піри те, щр книга Андрія Бачинського була написана до повномасштабного російського вторгнення в лютому, вона відповідає на фундаментальне питання: як дуже різні люди можуть об'єднатися, щрб захистити свою землю та свою історичну спадщину — у цьому випадку старовинний дубовий гай — від загарбників».

Овітлана Пиркало

Навчає вірити в дружбу і в зв'язок поколінь, шанувати старість, щр підживлює молодь мудрістю

Читається легко. Віриш щр все, щр описано в книзі могло відбутися насправді. Книжка не розчаровує, а надихає не боятись виступити на захист. В той же час попереджає не вчиняти необдуманих дій. Читайте ті, кому 13-15 років! Цкаво, захопливо, правдиво!

В одній не дуже й товстій книзі піднімається безліч проблем України: здирництво, підкуп, руйнування довкілля заради наживи, продажні священники, нецтво...

Твір відсилає нас до джерел прадавньої віри, коли природа була головним божеством України

Книжка учить розширювати горизонти знань і вмінь, сама сповнена новими для юних читачів знаннями

Колбасіна Вікторія

Павло Володимирович Казарін народився 3 грудня 1983 в місті Сімферополь, Кримська область, Українська РСР – український журналіст, публіцист, теле- і радіоведучий.

Батько – Володимир Павлович Казарін (1952), професор, викладач російської літератури, що переїхав з дружиною з Владивостока до Сімферополя. Мати – Серафіма Казаріна, за освітою – біохімік.

2006 року закінчив Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського за спеціальністю «російська мова та література» і здобув кваліфікацію магістра філології.

З 2004 року працює в медіа. Працював на ДТРК «Крим» та ТРК «Чорноморськ». З 2012 до 2014 року мешкав та працював у Москві. Співпрацював з виданнями «Slon.ru», «Радіо Свобода», «Нова газета» та Московський центр Карнегі.

Наприкінці березня 2014 року, після окупації Криму Росією, отримав в Сімферополі паспорт громадянина Російської Федерації. Протягом наступних шести років не афішував отримання російського підданства, працюючи, зокрема, ведучим Національної суспільної телерадіокомпанії України. Казарін визнав факт отримання двох російських паспортів (внутрішнього та закордонного) лише після того, як блогер Анатолій Шарій опублікував фотографії відповідних документів.

У січні 2021 року Казарін завершив процедуру виходу з російського громадянства та позбувся російського паспорта.

Переїхав до Києва в жовтні 2014 року.

Працював ведучим телеканалу ICTV.

Ведучий суспільно-політичного ток-шоу «Зворотний відлік» на суспільному телебаченні UA: Перший.

Автор та ведучий проєкту «Грані правди» на телеканалі «24».

Оглядач українського бюро «Радіо «Свобода»».

Колумніст видання «Українська правда».

Співведучий проєкту «Подвійні стандарти» на Радіо НВ.

Автор книги «Дикий Захід Східної Європи» (2021).

З 25 лютого вступив до лав Збройних Сил України.

В серпні 2022 року був нагороджений нагрудним знаком «Щит сил ТрО»

Погляди

Виступав на захист ув'язненого у Російській Федерації українського режисера Олега Сенцова.

Нагороди

- 2017 – Переможець премії «Високі стандарти журналістики-2017»
- 2020 – Премія імені Георгія Гонгадзе
- 2022 – Премія Книга року ВВС – Есеїстика за книгу «Дикий Захід Східної Європи»
- 2022 – Спеціальна відзнака Капітули Премії імені Юрія Шевельова

Книга увійшла до короткого списку Шевченківської премії 2023 року в номінації «Публіцистика, журналістика».

І ще один цікавий факт: у своїх інтерв'ю Павло Казарін часто каже, що планував провести 2022 рік, презентуючи свою книгу в містах по всій Україні. Але він встиг провести лише одну презентацію - в українському Маріуполі.

«Дикий Захід Східної Європи»

«Дикий Захід Східної Європи» – це непересічна історія про страшну реальність окупації і російської війни в Україні, написана кримським письменником Павлом Казаріним від першої особи. Ця книга пропонує унікальну можливість поглянути на ці події, що почалися дев'ять років тому та розгортаються далі прямо зараз, через призму особистого досвіду автора.

Сюжет оповідає про його мандрівку, що розгортається одночасно у двох площинах. З одного боку, історія зображує рішення Павла Казаріна покинути рідну домівку на Кримському півострові у 2014 році та всі нелегкі випробування, що спіткали його під час переїзду. З другого боку, праця містить фундаментальні рефлексії письменника про тих, хто лишився жити в окупації, про початок війни на Сході, а згодом і по всій Україні та, найголовніше, про роль московської держави у скоєнні воєнних злочинів та геноциду українського народу.

Ця книга є детальним інсайдерським свідченням про початок і умови окупації Криму, а згодом і розгортання війни. Кримчанин рясно насичує сюжет власними думками, емоціями і враженнями, головною тезою яких є усвідомлення: ми – не вони. Письменник послуговується особистим досвідом осягнення і нового осмислення власної культурної ідентичності та відокремлення її від московської пропаганди, що насаджувалася в свідомість українців століттями.

«Дикий Захід Східної Європи» Павла Казаріна не тільки дає глибоке уявлення про страшну реальність, яку пережили і переживають щосекунди мільйони українців, але й ставить питання про ціну миру, справедливість та необхідність боротьби за свободу. Праця містить глибокий інтелектуальний розгляд подій, а також запрошує до насиченої емоційної подорожі, що змушує задуматися над значенням національної ідентичності та відповідальності перед майбутніми поколіннями.

Ця мандрівка до національної ідентичності буде цікава всім, хто прагне кращого розуміння подій, пов'язаних з окупацією Криму та війною в Україні, а також тим, хто цікавиться приватними історіями людей, що стали жертвами російської агресії. Праця стане в пригоді історикам, дослідникам та студентам.

Це перша книга Казаріна, збірка есеїв, які він писав протягом семи років, – сам автор у інтерв'ю не виключає, що вона ж стане і єдиною його книгою.

Багато в чому її можна назвати автобіографічною – нотатками про особисту еволюцію автора, про історію його малої батьківщини – анексованого у 2014 році Криму, про стан української журналістики і про перетворення, які за останні роки зазнала Україна в цілому.

Ця книга вийшла в друк наприкінці 2021-го року, ще перед повномасштабним вторгненням Росії на територію України, однак тема війни дихає на читача буквально з кожної її сторінки.

BBC Абсолютно банальне запитання: що ви відчули, коли дізналися про перемогу у конкурсі «Книга року BBC»?

Павло Казарін Я дуже зрадив... Напевно, кожен лауреат каже, що він не очікував, що стане переможцем. Але я справді не очікував.

Я гадав, що переможцем стане інший фіналіст, і це була величезна несподіванка. Знаєте, коли ти стаєш дорослим, то звикаєш до того, що дива якщо і можливі, то тільки ті, які ти робиш власноруч. А тут сталося таке невеличке диво під новорічну ялинку, чому б ні?

BBC Постскрипtum вашої книги починається фразою: «Я маю мрію. Я хочу, щоб ця книга застаріла». У вас немає відчуття, що це вже сталося? Що зранку 24 лютого вона вже у чомусь втратила, знову вас процитую: «злободенність і співзвучність з часом», хоча абсолютно точно не так, як ви мали на увазі, коли писали цей постскрипtum?

Павло Казарін Ви знаєте, я впродовж цього року кілька разів повертався думками до цієї теми і намагався зрозуміти, чи не втратила книга актуальність

після початку повномасштабної війни. Вся ця книга – це, в тому числі, спроба передбачити те, що війна не закінчилася, що війна триває, і що рано чи пізно війна повернеться в наш побут. Тому що була величезна спокуса у багатьох забути про війну після умовного 2016, 2017, 2018 року.

Але якби я зараз укладав цю книгу, я б трохи змінив чи скоригував лише два чи три тексти. Мені здається, що вона продовжує бути співзвучною з тим, що ми називаємо *Zeitgeist* – з духом часу, і це мене одночасно радує і трохи засмучує.

ВВС Ви згадали про Крим. Найбільш інтимними мені здалися ті фрагменти вашої книги, які були присвячені саме Криму. Ви риторично запитуєте, якими будуть перші слова українського політика, який приїде до Криму, і зразу ж відповідаєте: «Ми вам хліба привезли». Бо єдина росія, де така ситуація стане можливою, кажете ви, буде країною, в якій дефіцитом стануть їжа і безпека. Чи не вважаєте, що описані вами передумови для повернення Криму, – вже наявні? І, відповідно, яку долю ви передрикаєте своїй малій батьківщині?

Гавло Казарін Коли я писав цей текст, я не думав, що українська армія матиме можливість відвоювати півострів силою. Я скоріше розраховував на те, що росія може опинитися в ситуації внутрішнього протистояння або перетвориться на *failed state*, коли новому політичному керівництву цієї держави задля отримання західної допомоги потрібно буде повертатися до своїх міжнародно визнаних кордонів до 2014 року...

Про Крим я можу говорити дуже довго... Взагалі є два важливих нюанси. Коли 24 лютого Росія знову спробувала поставити під питання українські кордони, вона поставила під питання свої кордони і в тому числі долю анексованих територій.

Раніше було як: добре, давайте про Донбас, Луганськ розмовляти, а Крим залишимо за дужками, тому що Росія його офіційно анексувала, а Донбас ні. Але після того, як Росія спробувала анексувати Херсонську, Запорізьку, Донецьку та Луганську області, Крим втратив свою інакшість, унікальність.

Вдуги

Ця книжка чинить спротив рецензуванню. Вона густа, її неможливо читати запоем. Хочеться читати повільно – з олівцем, смакуючи слова. Насолоджуючись влучними формулюваннями – нерідко метафоричними, а деколи й парадоксальними. Про те, що слова мають силу там, де їх здатні почути. Про те, що жодні інформаційні викиди не можуть змінити правди. Про те, що в країні неможливо формувати власні правила гри, якщо їй нав'язують чужі. Про те, що політик-обиватель навіть гірший за того, хто далекий від народу.

Ця книжка про сьогодні як концепт. Ідеться про сьогодні як вмістище життя – людини й країни. У цьому концептуальному сьогодні виокремлено події, що визначають порядок денний країни: анексію Криму, війну проти України на Донбасі, виборчі перегони. Але акцент робиться не на подробицях подій, а на їх сприйнятті. На визначальні події й те, що їм передувало, автор дивиться крізь

призму реальності, що постає як антитеза уявності, ілюзії і віртуальності: «Ці люди мешкали на цвинтарі. Для них день сьогоднішній був лише плацдармом для повернення у вчора»; «Війна триває, навіть якщо ви цього не хочете. Вона триває, навіть якщо ви вирішите засипати шани».

Ірина Кашман

Кузнєцова Євгенія

«Чорний гумор — це теж гумор»

Євгенія Кузнєцова

Євгенія Кузнєцова — сучасна вітчизняна письменниця, перекладачка, асоційована дослідниця Київської школи економіки. Доктор філософії в галузі міжнародних та міжкультурних досліджень Університету Деусто.

Народилась 30 червня 1987 року у Кривому Розі, однак дитинство минуло в селі Хомутинці на Вінниччині. Після сьомого класу з родиною виїхала до Вінниці.

Вступила до Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка та у 2007 році здобула там ступінь бакалавра у міжнародних відносинах. У 2009 завершила

у КНУ магістерську програму «Міжнародна інформація». З 2007 по 2009 рік також працювала штатним автором у газеті Kyiv Post.

Згодом вступила до Університету Деусто та у 2015 році отримала науковий ступінь доктора філософії в галузі міжнародних та міжкультурних досліджень, захистивши дисертацію з аналізу магічного реалізму, викладала постколоніальні студії.

Працювала консультантом для ООН та ОБСЄ.

Проживає у місті Кобленц, Німеччина.

Серед наукових інтересів Євгенії: медіааналіз мови, інтернет антропологія і пробудження громадянського суспільства. Її спеціалізації: ролі медіа у суспільстві, медіасистеми та аналіз текстів

Досліджувала із Vox Ukraine звички та тенденції роботи медіа у соцмережах. Крім того, Євгенія працює спільно з Університетом Осло над дослідженням медіапростору сходу України разом з тимчасово окупованими територіями.

Творча діяльність

За словами Євгенії, завжди знала, що її життєве завдання – писати. «Бачити художнє в нехудожній буденності – оце в мені від бабусі», – каже Євгенія.

Перша її книга була гумористичним кулінарним виданням про харчові звички українців «Готуємо в журбі», яке Євгенія написала у 2020 році.

Перша художня книжка Євгенії «Спитайте Мієчку» була видана 2021 року в жанрі магічного реалізму. Ця книжка увійшла у Короткий список у номінації Книга року ВВС-2021.

Перекладає літературу різних жанрів. Серед перекладених творів є такі: «Команда суперників. Біографія Лінкольна» Доріс Гудвін, нонфікшн «Диванні експерти. Як необмежений доступ до інформації робить нас тупішими» Томаса Ніколса, романи про кохання «Поцілунок у Парижі», «Поцілунок у Нью-Йорку».

Про поповнення свого авторського доробку Євгенія каже: «У моїх планах таке є. Особливо, ці плани у мене з'явилися після того, як я видала «Готуємо в журбі». Там я працювала з 30-ма українськими ілюстраторами та фотографами й розуміла – наскільки це круто, коли твій текст поєднується з класною ілюстрацією! Я розумію, що не можу продовжити з усіма, але у мене є просто неймовірне бажання, з тими з них, у кого буде час і натхнення, попрацювати зі мною і видати дитячу книжку». Також працює над науково-популярним виданням про мовну політику в часи СРСР «Мова-меч: як говорила радянська імперія». На основі матеріалів для книжки веде канал на YouTube.

Нагороди

- 2023 – Книгою року ВВС-2023 став роман «Драбина» Євгенії Кузнецової «Видавництва Старого Лева»

«Драбина»

Коли йдеться про війсьну літературу, то мають на увазі, ясна річ, не лише книжки про бойові дії – тут важить досвід війни взагалі, у широкому спектрі своїх відтінків. І якщо з 2014 року викристалізувалася (хоч і без однозначності в трактуванні терміну) комбатантська проза, то з моменту повномасштабного вторгнення дедалі більш вираженою стає проза мігрантська. За словами омбудсмена Дмитра Лубінця, понад 14 мільйонів українців виїхало за кордон з лютого 2022 року, тож пов'язані з цим проблеми та виклики стали неабияк важливими для значної частини нашого суспільства. Це зокрема демонструє і поява нової літератури, що

висвітлює вимушені втечі, повернення, спроби скласти до купи розтрошене на друзки життя та намагання його продовжувати. Попри все.

Віднедавна список таких книг поповнився новим романом Євгенії Кузнецової «Драбина», що вийшов друком у «Видавництві Старого Лева». Це історія про українця Толіка, якого початок повномасштабної війни застав в Іспанії, де він до того певний час жив і працював. Оскільки він щойно придбав собі великий будинок, то приймає вдома свою матір, сестру Ірусю, її подругу Поліну, дядька Анатолія Степановича, тітку Григорівну, кішок Зусю й Друсю та пса Владіка – усі вони були змушені тікати від війни.

Меланхолійний, спокійний і переважно самотній Толік не в захваті від цілого натовпу в його новій віллі, і тим паче його не тішить ставлення до нього й атмосфера, що склалася довкола – так, ніби він знову малий хлопчик, за яким слідкують, прибирають, підглядають, у чий особистий простір безцеремонно втручаються. Але Толік не має вибору: він мусить миритися з новими порядками й терпіти, адже просто вигнати людей, які рятували свої життя, до того ж рідню, він не може. Йому доводиться вигадувати різноманітні способи, як уникати гостей у своєму ж домі. Апогеєм цього стає драбина, якою Толік користується, щоб залізати у свою кімнату на другий поверх, аби ні з ким не перетинатися на сходах і в коридорі. Проте поступово ця драбина стає таким собі символом усього того, що кипить у Толіка всередині: «щось середнє між ненавистю, страхом і соромом».

«Драбина» написана вже після початку повномасштабного вторгнення і порушує надзвичайно важливу для українців тему: як жити тим, хто не воює?

Це питання проходить крізь увесь роман, в якому авторка завдяки своїм героям намагається аналізувати поведінку українських біженців і переселенців, фіксує реалії перших тижнів повномасштабного вторгнення.

Синдром вцілілого

Найцікавіше спостерігати за психологією головного героя Толіка і його душевними терзаннями, коли він «лишається наодинці зі своєю совістю». Його мучить те, що він не на фронті в Україні, а в теплій і затишній Іспанії:

«Щоразу, коли згадували тих, хто воює, йому всередині розливалось щось середнє між соромом і дошкульним ниттям, і щоразу, коли йшлося про когось, хто лишився в Україні, але на фронт не пішов, він жадібно слухав ці імена, наче вони його якось виправдовують».

Якщо людина «не боєць» на воєнному фронті, то вона може боротися з ворогом у багатьох інших сферах. Про цю відкриту боротьбу наших героїв з руснею в Іспанії теж йдеться в романі.

Бо у кожного своя війна. Під час чергових зборів жителів будинку Толіка, йому приходить осяяння:

«Загалом уявлялось, що війна – це дуже чорно-білі почуття: ось вам чистий дистильований жах. Виявилось, що жах має сотні відтінків – жах із відтінком гніву, роздратування, а бувало, навіть любові. І коли війна підбиралася ближче,

розвалюючи сусідні квартири, забираючи знайомих людей, з'являлося відчуття безнадії із присмаком адреналіну, наче сидиш на старті американських гірок».

Війна з відтінком любові – ще одна тема, яку зачіпає авторка. Чи може бути любов не на часі? Чи можна дозволити собі закохуватись у розпал війни, навіть якщо ти в безпеці? Чи не буде потім запізно?

Письменниця залишає ці питання відкритими, щоб кожен зміг відповісти на них для себе.

Що ж до таємничої драбини, яка дала назву творові, то в кожного у житті вона своя. А чи припинить Толік користуватися драбиною, щоб потрапити у власний дім – про це читайте в романі.

Цей роман можна вважати своєрідною апологією комплексу вцілілого. У всіх головних персонажів – і в Толіка особливо – постійно виникають моральні дилеми: чи можна злитися й ображатися одне на одного через побутові дрібниці, коли за тисячі кілометрів звідси нищать твій дім? як ставитися до загибелі близьких і незнайомих людей, коли сам ти – живий? чи можна ходити на вечірки, купувати одяг, фарбуватися, коли у тебе вдома війна?

Прикметно, що ця книга не дає відповідей на питання, які сама ж ставить між рядків – натомість вона дуже чітко фіксує той внутрішній стан людини, який ці питання породжує. Тут не натрапиш на детальні розбори подібних проблем чи універсальні алгоритми їх вирішення. «Драбина» лише наново все це артикулює, нагадує, як воно було ще рік тому. Варто визнати, що Євгенії Кузнецовій дуже добре вдалося передати стан і поведінку різних людей на початку повномасштабної війни, і головним критерієм оцінки книги в такому аспекті є знайомість.

Читаючи «Драбину», мимохіть згадуєш і погляди, що прикипіли до стрічок новин, і колективне переховування в тісному просторі, і кухонні розмови про політику – все те, що й досі час від часу виринає в пам'яті про весну 2022 року. Цей зріз загальносуспільного життя у книзі втілено ледь не з фотографічною точністю, а проте й мову роману дібрано так, щоб читання було невимушеним і вдумливим водночас.

Усі меседжі, що їх транслює «Драбина», українському читачеві добре знайомі, і навряд він відкриє для себе щось принципово нове з цієї книги. Проте, можливо, у цьому й полягає сенс читання роману – в озиранні, у згадуванні, у впізнанні себе. Це ніби обережний і поступовий спуск драбиною – поволі, крок за кроком, доки знову не відчуєш ґрунт під ногами. Треба тільки бути обережним, бо деякі жердинки вже можуть бути надпиляні.

Вдуги

«Герої цієї книжки поводяться так, як нам би хотілося, щоб поводитися люди в ідеальному світі: вони хоробрі, добрі, моральні, але не напоказ — а в душі», — написала у своїй рецензії кореспондентка ВВС Україна *Дар'я Тарадай*

Головна редакторка BBC News Україна та голова журі премії *Марті Шкалє* розповідаючи про переможця, зазначила: «Дуже часто книга, яка перемагає в нашому конкурсі, потім стає бестселером. Але цього року народне визнання нас випредило. «Драбина» Євгенії Кузнецової вже довгий час стоїть на видючолі в кожній українській книгарні. Це по-справжньому народний роман про війну, який не міг не стати Книгою року BBC 2023».

Малкович Іван

Український поет і видавець, власник і директор видавництва «А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га».

Народився Іван Малкович 10 травня 1961 року у Нижньому Березові Косівського району Івано-Франківської області.

Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка. Живе і працює в Києві.

Родина належить до нащадків галицької околичної шляхти, що печатала гербом Сас.

У 1976 році – після закінчення місцевої школи вступає на скрипкове відділення Івано-Франківського музичного училища імені Д. Січинського.

У 1980 – закінчує Івано-Франківське музичилище та вступає на філологічне відділення Київського державного університету

імені Тараса Шевченка.

6 січня 1981 року виходить його перша велика поетична публікація в «Літературній Україні» зі вступним словом Д. Павличка. Друкувався у журналах «Київ», «Жовтень», «Дніпро», літературному альманаху «Паруса», газеті «Літературна Україна».

1981 року ще 19-річним юнаком на всеукраїнському літературному семінарі в Ірпені таємним голосуванням кількох сотень літераторів І. Малкович був обраний «Найкращим молодим українським поетом».

1984 року – побачила світ перша поетична збірка «Білий камінь» (Київ, «Молодь»). Публікацію відстоювала легендарна українська поетеса Ліна Костенко. «Ніжна скрипка України» – так назвала молодого поета Ліна Костенко у видавничій рецензії на «Білий камінь».

1985 року, отримавши диплом філолога-україніста Київського університету імені Т. Г. Шевченка, кілька місяців працює у школі вчителем української мови та літератури.

У 1986 році переходить на посаду редактора дошкільної літератури у видавництві «Райдуга». У 1986 році став (наймолодшим на той час) членом Спілки письменників СРСР.

У 1987 році переходить на посаду редактора відділу поезії у видавництво «Молодь».

У 1987 році стає першим лауреатом премії «Бу-Ба-Бу» за найкращий вірш року.

1988 року – виходить друга поетична збірка «Ключ» (Київ, «Молодь»).

1989 року приєднується до організації першого молодіжного пісенного фестивалю «Червона Рута». З 1991 до 1992 року працює у редакції дитячого журналу «Соняшник». З 1992 року працює на посаді головного редактора дитячих програм «Укртелефільму».

1992 року у створеному власному видавництві «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» (20 квітня, офіційний день народження (реєстрації) видавництва) видає першу книгу – «Український алфавіт». У тому ж році виходить третя поетична збірка «Вірші» (Київ, «Український письменник»). 1994 року у видавництві «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» виходить перше видання «Улюблених віршів». 1997 року побачила світ четверта книга поета «З ангелом на плечі» (Київ, поетична агенція «Княжа»).

2002 року Форум видавців у Львові визнає «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГУ» найкращим видавництвом року в Україні. 2004 року Форум видавців у Львові визнає Івана Малковича найкращим директором видавництва в Україні.

У 2005 році у видавництві «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» виходить перше видання «100 казок. 1-й том», у 2006 році п'ята поетична книга Івана Малковича «Вірші на зиму» (Київ, «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»).

З 2008 року Іван Малкович починає видавати до «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» «дорослу» літературу. У 2009 році у видавництві «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» виходить «Дитяче Євангеліє» з благословеннями Предстоятелів найбільших традиційних християнських церков в Україні – УПЦ КП, УПЦ МП, УАПЦ, УГКЦ.

У 2010 році – вийшла у світ книга обраного І.Малковича (обрані вірші, переклади, есе, інтерв'ю) «Все поряд» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»), яка стала одним із переможців книжкового конкурсу львівського Форуму видавців-2010

У 2012 році – виходить Третій – заключний том – тритомника «100 казок» та другий том тритомника «Улюблені вірші».

У 2012 році – «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» увійшла до п'ятірки Рейтингу журналу «Компаньйон» «Компанії, які надихають».

У 2013 році – у серії «Українська Поетична Антологія» вийшли обрані вірші Івана Малковича під назвою «Подорожник» («А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»).

Вірші Малковича перекладені англійською, німецькою, італійською, російською, польською, литовською, грузинською та іншими мовами.

Нагороди

- 2009 – Орден «За заслуги» III ст. – за вагомий особистий внесок у справу консолідації українського суспільства, розвиток демократичної, соціальної та правової держави та з нагоди Дня Соборності України

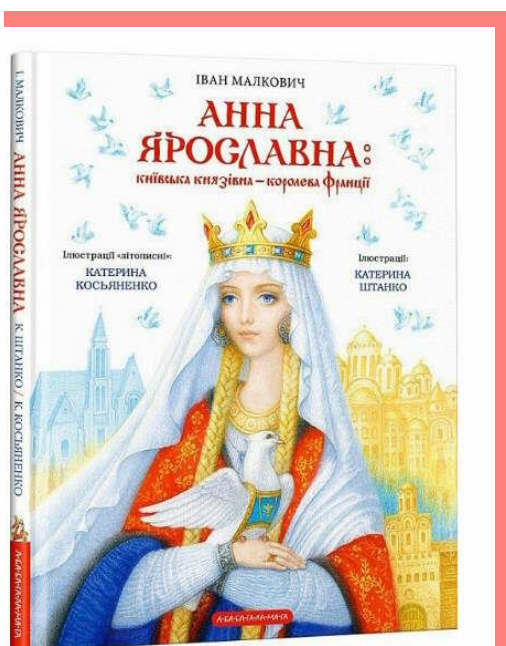
- 2017 – Національна премія України імені Тараса Шевченка за книгу віршів «Подорожник з новими віршами»
- 2004 – став кавалером Міжнародного ордену посмішки (свого часу цю нагороду отримували Папа Іван Павло II, Астрід Ліндгрєн, Сергій Образцов, Дж. Роулінг та ін.)
- 2004, 2008, 2009 – входив до «ТОП-100 найвпливовіших людей України» щорічного рейтингу журналу «Кореспондент».
- У 2012 році Іван Малкович став «Людиною десятиліття» у Рейтингу журналу «Кореспондент»
- 2017 – за збірку поезії «Подорожник з новими віршами» було нагороджено Національною премією України імені Тараса Шевченка
- 2023 – переможець у номінації Дитяча Книга року стала книга Івана Малковича «Анна Ярославна: київська князівна – королева Франції» видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»

Громадська позиція

У червні 2018 записав відеозвернення на підтримку ув'язненого у Росії українського режисера Олега Сенцова.

У лютому 2019 року разом з Максимом Стріхою вийшов з Українського ПЕН-центру на знак протесту проти одноосібної заяви нового керівництва на підтримку «одного студента-пройдисвіта, який постійно глузиться з усього українського і захисників України...».

«Анна Ярославна: київська князівна – королева Франції»

Від автора

Кілька років тому в резиденції Анни Ярославни у Санлісі під Парижем мене попросили створити дитячу книжку про королеву Анну – з гарними малюнками, і щоб це були мовби запитання-відповіді про життя Анни Ярославни, з усіма більш-менш відомими фактами й легендами.

«Але як їх подавати, коли наші історики мало не щомісяця спростовують одне одного? – риторично подумав я – Деякі факти мають дуже різні трактування, як-от зображення в Софії, рік народження, історія з Євангелієм і чимало іншого...»

Тож тепер перед вами мовби два потоки оповіді – літописний і казковий, адже за часів

Анни цю історію зобразили б у «літописному» стилі, а сьогодні кожен із нас може проілюструвати її на свій лад. Спробуєте?

«Анна Ярославна. Київська князівна — королева Франції» — це унікальна дитяча книга, створена Іваном Малковичем з допомогою видатної художниці Катерини Косьяненко, що розповідає про життя і пригоди великої королеви Анни Ярославни. Книга поєднує два потоки оповіді — літописний і казковий, які чарують читачів кожної вікової категорії.

Королева Анна Ярославна — це визначна постать історії, яка походила з давньоруського князівського роду і стала дружиною короля Франції. Але як розповісти про її життя, коли історики майже щомісяця протирічають одне одному? Автор зіткнувся з труднощами в побудові тексту, але знайшов цікавий шлях вирішення проблеми — створив літописний ряд і включив до нього відповіді на запитання про Анну Ярославну.

Ілюстрації Катерини Штанко гармонійно вписуються в текст і створюють атмосферу чуттєвості та витонченості. Проте, автор зрозумів, що сухий історичний наратив не відповідає вишуканості і виразності малюнків. Тому, зустрівши талановиту художницю Катерину Косьяненко, він вирішив оживити історію. Книга збагачена пречудовими «літописними» зображеннями, що роблять оповідь ще живішою та захоплюючою.

Читача очікує захоплива мандрівка в часі та просторі. Перед нами розкриваються події з життя великої королеви, яка народилася в Києві і стала часткою французького королівського двору. Книга розповідає про перипетії долі юної князівни, її знайомство з майбутнім королем Франції та життя у новому великому світі.

Вдуги

Світлана Пиркала, радниця культурної програми ЄБРР та членкиня журі премії, сказала про книгу «Анна Ярославна: київська князівна — королева Франції»: «За одинадцять років існування категорії “Дитяча Книга Року ЄВС” ми відзначили широкий спектр літератури для наших наймолодших читачів — від веселих казок до динамічних пригодницьких повістей. Цьогорічний переможець оповідає про епізод давньої історії, який демонструє приналежність України до ширшої європейської культури. Але це також історія про подорож у невідоме, подолання нових викликів і, врешті-решт, історія кохання. Книга Івана Малковича з її прекрасними ілюстраціями принесе насолоду всій родині».

«Цю книжку хочеться не лише читати, а й уважно роздивлятися, — зазначила у рецензії кореспондентка ЄВС Україна *Дана Куришка* — Читаєш і уявляєш Анну у пурпуровій сукні, як вона листується з папою Римським, підписує у Парижі королівські акти і сумує за Києвом»

Ростислав Андрійович Семків народився 6 червня 1975 року в Тернополі в сім'ї лікарів – український письменник, літературознавець, літературний критик, перекладач, видавець.

Він викладає у Києво-Могилянській академії. У 2012 році був членом журі конкурсу Книга року ВВС.

У 1992 – закінчив Тернопільську школу № 3, потім Тернопільський педагогічний університет за спеціальністю «вчитель української мови та літератури, англійської мови». Навчався за магістерською програмою «Філологія. Теорія, історія української мови та компаративістика» в Києво-Могилянській

академії. Викладає курси «Теорія літератури», «Вступ до компаративістики», «Новітні методи інтерпретації», «Сатира і гумор в європейських літературах», «література американського кіберпанку».

З 2004-го – директор столичного видавництва «Смолоскип».

У 2016-2019 роках був членом комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Стажувався в Гарвардському університеті, у Верховній Раді України, у Комітеті з питань свободи слова та інформації.

Автор наукових статей у спеціалізованих періодичних виданнях, часописі «Критика», газеті «Дзеркало тижня», оглядів і рецензій на літературному порталі «ЛітАкцент» та в журналі «Український тиждень».

Переклав романи «Білі зуби» Зеді Смітта «Всьо ясно» Джонатана Сафрана Фоєра, монографію «Західний канон» Гарольда Блума.

Автор книжок «Як писали класики» та «як читати класиків»

Член Українського ПЕН.

Живе в Києві.

Нагороди

- 1998 – Лауреат видавництва «Смолоскип» у номінації «Проза» та «Есеїстика»
- 1999 – Лауреат видавництва «Смолоскип» у номінації «Есеїстика»

- 2023 – у номінації Книга року ВВС Есеїстика-2023 здобуло дослідження Ростислава Семківа «Пригоди української літератури» видавництва «Темпора»

Цікаві факти

У 2010 – 2011 роках мав відеоблог на сайті «Телекритика».

Кредо: Сесі n'est pas une pipe!

Порада студентам для досягнення успіху: Щоб ефективно працювати, треба ефектно відпочивати!

Особистості, які вплинули на формування як людини / науковця / фахівця:

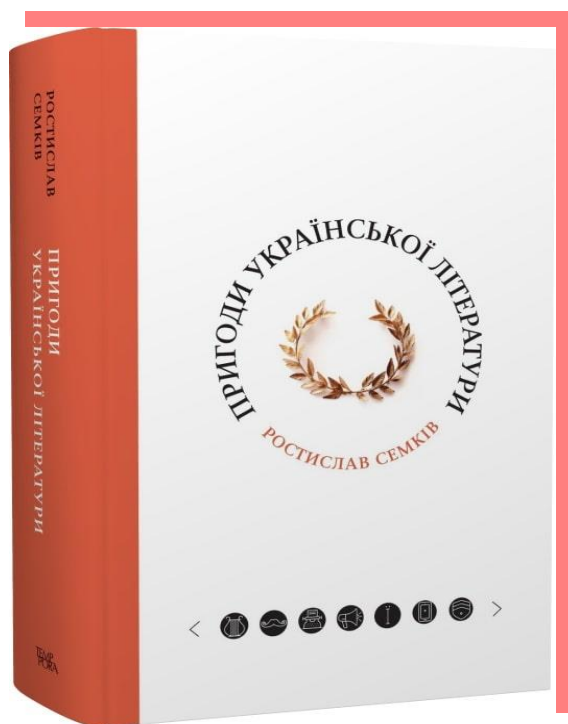
- Сократ
- Еразм Роттердамський
- Мігель де Сервантес
- Джером Клапка Джером
- батьки і п'ятеро наукових керівників.

Книга, яку рекомендує прочитати: П. Слотердайк, «Критика цинічного розуму».

Захоплення: література, фотографія, мультиплікація, вікторіанство, інтернет-блоги, черепахи, ваганти, фламандський живопис, готика.

Футбол: вболіває за команду «Динамо Київ».

«Пригоди української літератури»

Класицизм, романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм – у школі нас вчили, що культура розвивалася саме так. Ростислав Семків переконує: усе не так просто і значно цікавіше.

Рухаючись від майже романтика Сковороди до часом постмодерніста Жадана, він пропонує інколи поглянути на стилі та напрями української літератури під незвичним кутом. А найголовніше – побачити самотню красу і силу в текстах чільних авторів і авторок нашої літератури.

Від автора:

Розказати про літературу певного періоду – значить назвати найкращі художні книги, що були написані у той час, книги, які не лише вразили своїх сучасників, але й досі

захоплюють читачів. Тобто це розмова про сильні книжки. Хтось бере до рук олівця або всідається зручно перед друкарською машинкою чи клавіатурою

комп'ютера й починає писати текст. Описує, що знає і бачив (чи бачила), або просто вигадує, і так з'являється літературний твір. Цікавіше далі: бо більшість написаного залишається майже нікому не відомим, дещо стає помітним на короткий час і на обмеженій території, але також знаємо, що є й тексти значно-значно сильніші.

Так, є тексти, котрі роблять людей, що їх написали, безсмертними. Авторів таких книг пам'ятатимуть довгий час – можливо, навіть кілька століть чи й більше.

Їм самим чи вигаданим ними літературним героям ставитимуть пам'ятники з каменю й бронзи, але головне – їх читатимуть. Завжди. Хіба тоді дивно, що нові й нові охочі до письма щодня вступають у боротьбу за вічність?

Отже, це книжка про найпотужніші твори української літератури останніх двох із гаком століть. Про ті тексти, котрі вразили читачів у час своєї появи, але лишаються актуальними дотепер. Тобто в них досі є сенс – навіть *многії сенси*. Вони й далі промовляють до нас, хоч, можливо, й не так, як промовляли до своїх сучасників. І знаєте що? Говорячи про такі матерії, нам з вами варто бути чесними та строгими, можливо, навіть агресивними: для нашої історії варто залишити тільки справді сильні тексти. Буквально шедеври. І пояснити, чому ми їх такими вважаємо.

Тому тут не буде багатьох нав'язливих і нав'язаних літературних творів, котрі залишаються актуальними й цікавими лише в уяві авторів шкільних та університетських програм. Зараз ці приписи до викладання літератури нагадують химер чи кентаврів – це мішанина книг, котрі вважали потрібними до прочитання в різні періоди національного шкільництва, без огляду на їхню справжню вартість та втрату ними актуальності. Багато, надто багато книг нас змушують прочитати. (Насправді їх не читають зовсім, а лише намагаються справити враження начитаності перед вчителькою.) А ми натомість давайте спробуємо розібратися, котрі книжки залишаються з нами без примусу, чому так стається й котрим з них варто залишатися тут надалі.

Справді, це може бути своєрідним тестом на якість книжки: як довго вона перебуває у полі зору читачів. Не тоді, коли її штучно утримують перед їхніми очима, спонукаючи вивчати в школі, чи в інший спосіб – засобами комерційної реклами. Ні, якраз навпаки: коли книжка сама викликає цікавість, коли до неї повертаються, коли її беруть до рук усе нові покоління, знаходячи в ній щось нове та справжнє. Коли її екранізують, перетворюють на комікси, анімацію та створюють під її впливом нові тексти.

Далі варто ще запитати себе, що це за читачі, котрі мають нам тут і зараз визначити актуальність, а відтак – якість книжок. Чи це випадкові «всі підряд»? Чи, навпаки, рафіновані інтелектуали?

Радити хороші книги – значить гарантувати, що вони розкажуть нам цікаву історію, підкажуть, над чим замислитися, врешті, просто подарують кілька приємних вечорів. Перевірені часом і давнішими читачами книги здатні змінити

наш світ або ж підтримати й розрадити нас у важливі життєві моменти. Саме з таких книг має складатися справжня історія літератури.

Я почав роботу над цією книжкою ще перед пандемією. Вже тривала війна, проте трагічні події ще не торкнулися більшості з нас. З того часу змінилося надто багато – ми поховали рідних чи друзів, побачили, як колись квітучі міста перетворилися на сонмища бетонних руїн і стали свідками нелюдського героїзму воїнів, лікарів, рятувальників, волонтерів. Але, здається, навіть в епіцентрі того історичного циклону, в якому ми всі опинилися, люди, на диво, продовжували читати.

Це такий контраст – бачити, як окупанти скидають на купу книжки з полиць бібліотеки й рівночасно знати, що звідкись там, з-під Попасної, тримаючи оборону під залпами танків імперії, солдат української армії замовляє собі повне зібрання творів Лесі Українки, бо потім повернеться й сяде за читання. Книги здатні втримати на плаву нашу психіку, не лише коли гортаємо їхні сторінки, але навіть коли мріємо про них.

Добра книжка виростає з попередніх книжок, як сонячний атол, що піднімається з дна океану. Ми не пишемо у вакуумі, ми опираємося на плечі попередників, і вони – наш ґрунт, що живить нас і підтримує. Це називають традицією, і в написанні історій української літератури вона чималенька.

Вдумки

Коментуючи переможця в номінації «Есеїстика», *Мерта Цікало* зазначила: «Книжки бувають хороші, а бувають, як «Пригоди української літератури» — віхові. Ростислав Семків створив захопливу літературознавчу оповідь, яка нагадує про силу літератури в часи великих потрясінь. Годі уявити книжку, яка би більше пасувала суті нашого конкурсу, як ця».

Ростислав Семків розповідає цікаво і весело про складні речі. І, як зазначила член журі конкурсу і професорка Києво-Могилянської академії *Вра Агеєва*, «долає затяжну хворобу нудного й заакадемізованого літературознавства».

Якщо ви раптом трохи (або дуже) травмовані українською літературою в школі або все ще уявляєте її, як тугу-журбу-бенегу, або просто байдужі до неї, то «пригоди української літератури» — саме для вас. Її-перше, вона класно написана і її просто дуже приємно читати. Її-друге, Ростислав Семків круто розкриває місце української літератури у світі, нагадує про належне місце наших авторів(ок) у відповідних часах — їх цікавість, їх актуальність, зв'язки зі світом та фон історичних подій. Підказує, що прочитати чи перечитати з творів, а особливо ще більше хочеться читати про життя наших класиків, яке взагалі не все туга і журба. Короче все, про що нам не казали в школі. А ще у книзі неймовірно гарні ілюстрації.

Daria Kozachenko

Сем'янків Андрій

«Нас із вами очікує дуже великий челендж — література про війну. Вона почне з'являтися ще до того, як гаряча фаза війни закінчиться, але потім уся наша література буде про війну»

Андрій Сем'янків

Андрій Миколайович Сем'янків, також відомий як Med Goblin – український лікар-анестезіолог, кандидат медичних наук, блогер, популяризатор доказової медицини.

Після здобуття медичного фаху понад 14 років професійно займався анестезіологією та інтенсивною терапією. Був учасником клінічних досліджень на міжнародному рівні, мав лікарську практику за кордоном, а також виступав у ролі викладача для військових та цивільних медиків. Працював на позиції старшого аналітика Центру досліджень у сфері охорони здоров'я Київської Школи Економіки.

Став відомим завдяки блогу на медичну тематику, в якому розвінчував лікарські стереотипи, який почав вести під час роботи за кордоном. Відтоді Андрій пояснив десяткам (якщо не сотням) тисяч людей, що пацієнт має право знати, чим і чому його лікують, що лікарі – теж люди, які можуть помилятися, медицина – це не таємниці для обраних, а чіткі наукові знання, і що кожен мусить брати на себе відповідальність за власне здоров'я і лікування.

Популярність і визнання принесла науково-популярна книга «Медицина доказова і не дуже», опублікована у видавництві «Віхола» 2021 року. Видання стало бестселером в Україні та отримало кілька додруків.

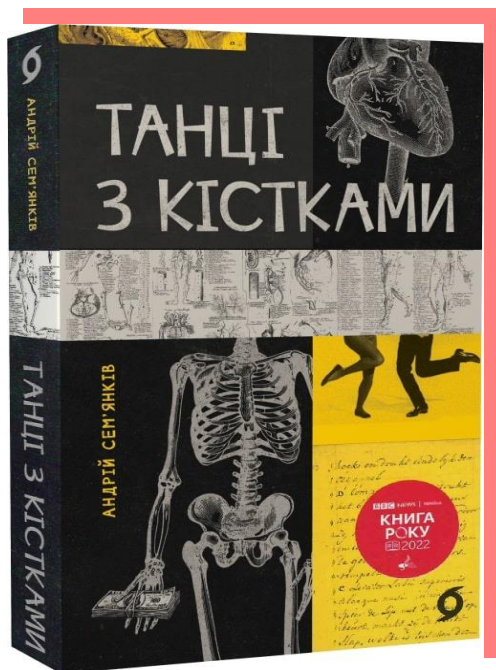
У 2022 році видав свою першу художню книгу «Танці з кістками», яка отримала позитивні відгуки читачів та пізніше була відзначена премією Книга року ВВС. Журі порівняли сюжет твору з американським серіалом «Пуститися берега».

Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну записався добровольцем до лав Збройних сил України. Служить військовим мобільного госпіталю у прифронтовій зоні.

Нагороди

- 2022 – Книгою року ВВС-2022 став роман «Танці з кістками. Медичний трилер» Андрія Сем'янків

«Танці з кістками»

Проста, на перший погляд, історія про патологоанатома-невдаху. Северина не цінують на роботі й мало платять, з особистим життям чоловіка відбувається щось незрозуміле, самооцінка на нулі. Тож перебуваючи практично на дні, він одразу ж хапається за можливість підзаробити. Так, пропозиція не зовсім легальна, так, навряд чи можна чекати чогось доброго від ринку трансплантації органів, але так спокусливо нарешті влаштувати собі забезпечене життя. Зрештою, Северин має забрати в уже мертвих людей якусь дрібничку, те, що їм і так не потрібно. Поки що у мертвих людей, поки що дрібничку.

Крок за кроком, рішення за рішенням патологоанатом змінюється, трансформується – так в усіма зневаженого чоловіка на межі алкоголізму спершу проростає впевненість у собі, а за нею і безпринципність.

Скоївши один злочин, він набагато легше вчиняє інший, а за ним і наступний. Те, що вчора Северин вважав неприпустимим, стає новою нормою. Та й узагалі виникає питання: чи здатен він тепер зупинитися і як далеко може зайти?

Вважається, що твори на морально-етичну тематику поступово втрачають свою популярність. Мовляв, для сьогодення вони надто повчальні та нудні. Проте подібні твердження геть не є правильними. Найкращий тому приклад – книга Андрія Сем'янків «Танці з кістками».

Сюжет твору описує життя патологоанатома, котре не відрізняється ні успіхами, ні особистим щастям. Головний герой, по суті, опиняється на самому нулі, проте в цей час йому надходить дуже вигідна та, водночас, не зовсім законна пропозиція стосовно нелегальної трансплантації органів.

Спершу моральної дилеми практично не виникає – не велика біда, здавалося, вирізати з мертвого тіла щось для порятунку живої людини. Та це лише на перший погляд, бо далі починає розкручуватися чорний клубок злочинів на професійній медичній основі, котрий повільно та невідворотно обплутує головного героя. Постає оте саме питання морального вибору та ціни, яку рано чи пізно доведеться заплатити.

Книга «Танці з кістками» вимагає зосередженого вдумливого читання. Можливо, комусь вона видасться важкою та навіть шокуючою, проте вона надзвичайно правдива – як, зрештою, й дійсність, описана без прикрас. Цю книгу можна придбати в мережі магазинів «Книгарня «Є»» в рубриці «Сучасна українська проза», що представлена як на сайті, так і в самих магазинах.

Журналісти BBC змогли додзвонитися до Андрія Сем'янків, який зараз перебуває на фронті.

«Мені бракує слів. Це як з паралельного світу якась новина вклинилася. Не віриться. Я тільки можу подякувати людям, яким було цікаво, які ризикнули почитати дебютанта в художній літературі», – сказав він.

«Неймовірно радий, що люди зараз знаходять можливість читати. Чесно. Тому що я пробую, і мені не вдається це навіть, коли є час чисто психологічно. Тому я захоплююся людьми, які продовжують читати, як би не було важко. Попри те, що зараз війна, треба продовжувати робити якісь речі, заради яких ми взагалі воюємо», – розповів переможець Книги року BBC.

Вдуги

Коротке резюме роману: «Сева відверто загрався. Він хотів стати акулою у зраї таких самих акул. А виявився дурним гупі». І хай підзаголовок «медичний трилер» не вводить в оману. Нічого схожого на романи Патрісії Корнвел у «Танцях із кістками» не знайдеться. Дія розвивається занадто повільно і занадто передбачувано, щоби книжка була трилером за визначенням. Це похмура дуже чорнушна «соціалка» про невдах і психопатів шибу сучасної прози початку-середини 2000-х. «Трилер» має натякнути, що перед нами — жах-жах-жах яке життя, а «медичний» — що те життя проживає лікар. Якщо ви бодай раз читали блоги чи слухали подкасти Мед Гобліна (а то уже встигли й прочитати його нонфікш), то певно що потішилися, коли цей автор взявся писати художку. Письмо у Андрія Сем'янків дуже, ну дуже харизматичне. І воно однозначно «витягує» цей нетрилер.

Ганна Уляра

Коментуючи книгу-переможця премії, *Марта Шкало* порівняла «Танці з кістками...» з американським серіалом «Пуститися берега»: «Книжка Андрія Сем'янків виконує одну з найголовніших місій літератури — розважати. Такого захопливого сюжету в українській літературі не було давно. «Танці з кістками» має всі шанси стати бестселером не лише в Україні, а й за її межами, щиро її перекладуть іншими мовами. Це Breaking Bad по-українськи».

Діти Читачі року BBC-2023

Щороку BBC Україна у межах літературної премії Книга року BBC проводить конкурс читачьких рецензій «Читач року».

Вперше в історії конкурсу премію отримали діти та ще й одразу двоє.

Однією з них стала 11-річна *Поліна Бойко* з Чернівців за рецензію на книгу *Івана Малковича «Анна Ярославна: київська князівна – королева Франції»*.

Пояснюючи, чому вона обрала саме цю книжку, Поліна сказала:

«По-перше, це письменник, багато творів якого я читала, по-друге, я цікавлюся історією Київської Русі».

Ще однією читачкою року BBC стала чотирикласниця із Тернополя *Лідія Лацік* за рецензію на книгу *Ірини Озимок «У міста є Я»*.

І кожна з дівчат отримала у подарунок електронну книгу Kindle.

Рецензія

Прогулянка з Анною

Поліна Бойко

Люблю розмови на рівних. Нечасто трапляється, щр автор/ка (та й просто дорослі) неспішно і плавно, цікаво й динамічно ведуть, мене, читачку, до справжніх культурних відкриттів та ще й цінують кожне запитання. З книгами Івана Малковича так достойно поспілкуватися виходить щразу («Куди відлітають риби?», «Мед для мам», «Лза та її син», «Абетка» — це мій список улюблених літературних десертів від Малковича).

Історія Київської Русі, переказана Малковичем, розвиває цікавість до цього періоду й у мене, і в моїх батьків. Нетиповий підхід — оповідь для племінниці Анни, щр мешкає у Франції — Мяко й цікаво (окреме спасибі за ілюстрації) занурює нас в давні часи.

Чому так важливо говорити та писати про розумну Анну Ярославну? Анна Ярославна (тобто Anne de Rus французькою) була заручена з королем Генріхом і від нього мала сина Філіпа, згодом Едіґну, Роберта та Гюґо (тобто в результаті аж 4 дітей, для нас це хоч і багато про те на той час було дуже мало). Збудувала в Сантисі храм та монастир. Др речі, як зазначає автор, Анна вміла читати кількома мовами: рідною грецькою, латинською і, можливо, навіть шведськими рунами, адже її мама була шведкою. Та нам, українцям, навіть наразі вона цікава ще й з інших причин. Цю жінку ми обговорюємо, оскільки вона переїхала в іншу країну не з власної волі, але несла свою культуру до Франції!

«Історія — вередлива пані. Молода і вродлива київська князівна приїхала з багатим посагом до короля біднішої Франції. Минуло 1000 років, і нині Україна вже далеко не така успішна, як Франція, однак саме тепер про відважних і мужніх українців говорить цілий світ. Цікаво, як воно все складеться ще через тисячу років?»

Захоплює сила її духу та вміння не впадати у відчай, навіть якщо туга за домом стає нестерпною. Здається, нам зараз так само треба залишатися сильними..

А також вона змогла самостійно обирати власну долю навіть у патріархальному суспільстві (приклад для жінок усього світу, що відстоюють свої права разом і боротися із патріархатом).

Коли Анні, маленькій племінниці автора, розповідали про долю французької королеви, дівчинка емоційно проживала всі події, що траплялися в долі княгині. Наприклад, коли вона чула про те, як Анна Ярославна не хотіла, але її змусили вийти заміж, мала слухачка страшенно роздратовалася.

Або ж сумувала, коли чула, що Анну врятували під час битви, в якій та мала померти. Раділа, коли життя покращувалося у князівни. І це дуже «розбавляє» текст, робить історію через емоційне проживання частиною сучасності. Анна-слухачка відчувала такі ж емоції, як і Анна-князівна: небайдужість — ось іще одна родзинка незвичної прогулянки крізь тисячоліття.

Зв'язок поколінь є дуже важливим, і не треба забувати своє минуле. Як і маленька Анна, кожна дівчинка хоче відчувати приметність до відомих постатей та пишати українською нацією. Ця книга про Анну Ярославну мені дуже сподобалася. Вона розповідає про сильну жінку, яка важлива для нашої історії. Читаючи оповідь, я зрозуміла, що кожен може бути героєм і здатен зробити щось велике, якщо не зрікається сили власної культури, ідентичності.

Лідія Лвцк перемогла, написавши рецензію на книгу:
Ірини Озимок «У міста є Я».

Рецензія

Міста-супергерої також потребують допомоги!

Лідія Лвцк

Ірина Озимок та видавництво #книголав запропонували нам інтерактивну книгу «У міста є я. І не лише» — яскраву, цікаву, мотивуючу. Із першої сторінки вражає лаконічна та динамічна подача інформації, ненав'язливе підштовхування до висновків. Незвично читати сюжет, де головним героям є таке знеособлене поняття як «місто».

Можна було б сказати, головний герой — неживий об'єкт, але коли перегортаєш останню сторінку, то розумієш, що Місто — жива істота: воно харчується, п'є воду, росте і розвивається, потребує тепла і турботи, має свій характер та свій життєпис.

Структура книги підсилює думку, що ми повинні сприймати Місто як складний організм, розглядати щоденні процеси, які відбуваються у ньому, як рух до задоволення базових потреб не зовсім звичайної істоти.

Комунікації, проспекти, вулиці, пішохідні та велосипедні доріжки, якими рухаються нескінченні потоки машин і пішоходи, не що інше, як артерії, вени та капіляри живого організму, які забезпечують об'єднання та синхронізацію різних процесів для досягнення суспільного блага.

Забезпечивши задоволення життєво необхідних потреб (постачання електричної енергії та природного газу, водопостачання та водовідведення, виробництва тепла), Місто ставить перед нами складні питання: «Хто я?», «Для чого існую?», «Чи є у мене майбутнє?», «Яке воно має бути?».

Книга складається з розділів, кожен з яких присвячений одному важливому аспекту існування міста: комунальні послуги, комунікації, транспортна інфраструктура, поводження з підходами тощо.

Розділи включають у себе короткий опис тієї чи іншої сфери діяльності міст, проблеми, з якими стикаються міські жителі, можливі шляхи подолання перешкод і, що особливо важливо, книга містить поради, що ми можемо і повинні робити вже сьогодні, щоб жити краще завтра.

Особливу увагу авторка присвятила плануванню бюджету. Ох, скільки ідей з'явилося у мене, що можна і треба робити! Адже не всі суспільно корисні ініціативи вимагають значних капіталовкладень, а потребують лише зміни свідомості, доброї волі і бажання жителів. Але такі заходи дозволяють зекономлені кошти вивільнити на інші важливі проекти.

Прикро читати, що не всі міста виконують Програми сталого розвитку. Для модернізації занедбаних населених пунктів потрібна допомога ззовні, методологічна підтримка, імпульс та фінансування.

А чи може бути супергерой без друзів? У Міст також є побратими, які приходять на допомогу у складний період. Якщо б розвивати інститут побратимства, то високотехнологічні мегаполіси могли б допомагати ставати більш сучасними населеним пунктам, які поки що не відповідають усім критеріям комфортного життя.

Окрема подяка автору за розділ, який присвячений періоду війни. Особливо мене вразив практичний досвід деяких міст світу, які у мирний час не просто підтримували у належному стані бомбосховища, але й розвивали. Щоб зробити їх максимально комфортними і привітними у час лихоліття.

Це так контрастує із тим, що я бачила у перші місяці російсько-української війни у шкільному укритті. У одному з останніх розділів автор підіймає проблему і одночасно кидає виклик Місту і міським функціонерам: чи буде комфортно тим, хто повернеться із війни? Дбаючи про свій населений пункт, роблячи його зручним і доступним, ми дбаємо про кожного його жителя і віддаємо кожному його мешканцю частинку своєї любові.

Мені пощастило: я читала уже доповнене видання цієї книги. А що може краще свідчити про успіх книги, про її актуальність та затребуваність, як не те, що вона перевидається. Я думаю, що автор і надалі буде доповнювати та вдосконалювати книгу. Хотілося б отримати більше інформації про роботу, завдання та обов'язки міських функціонерів, таких як мер, головний архітектор, головний казначей,

керівник, який відповідає за озеленення, керівник освітніх процесів, керівник інфраструктурних напрямів та інших.

Ця книжка насамперед як кишенькова інструкція для помічника супергероя Горади, як допомогти — прості і зрозумілі. У зміст книги і порушену проблематику дуже органічно вплетена роль людини, жителя Міста, учасника усіх щоденних процесів.

Кожен може приміряти на себе і роль лиходія, і помічника супергероя — вибирати нам. Автор майстерно показує, що благополуччя міста залежить не від якогось уявного та далекого дядька, чи тітоньки, а воно залежить від мене і від тебе.

Коли я перегортала сторінку за сторінкою у голові вертілася невловима асоціація, і врешті я зрозуміла, що це все я бачила у вулику, коли допомагала дідусеві на пасіці і слухала його історії про світ бджіл.

Місто — це велика бджолина сім'я. Кожна бджола у вулику дбає про його благополуччя. У вулику немає місця неробам і байдужим, кожен повинен долучатися до спільної справи.

Використані джерела:

Бачинський А. Примари чорної діброви : [повість] / А. Бачинський. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2022. – 176 с.

Бачинський Андрій // Провідники духовності в Україні : довідник / за заг. ред. І. Ф. Кураса. – Київ : Вища школа, 2003. – С. 122-123

Кузнєцова Є. Драбина : [роман] / Є. Кузнєцова. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. – 280 с.

Анна Ярославна: Київська князівна – королева Франції [Електронний ресурс] // А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га : [сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2023. – Режим доступу: <https://store.ababahalamaha.com.ua/anna-yaroslavna> (дата звернення: 18.12.2023). – Назва з екрана.

«Анна Ярославна. Київська князівна – королева Франції» Іван Малкович [Електронний ресурс] // Books2YouUA : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу: <https://books2you.com.ua/dytiachi-knyhy/anna-yaroslavna-kyivska-kniazivna-koroleva-frantsii-ivan-malkovych/> (дата звернення: 19.12.2023). – Назва з екрана.

Анотація «Танці з кістками», Андрій Сем'янків [Електронний ресурс] // Книгарня Є : [блог]. – [Б. м.: б. в.]. – Режим доступу: <https://book-ye.com.ua/catalog/suchasna-ukrayinska-proza/tantsi-z-kistkami/> (дата звернення: 26.10.2023). – Назва з екрана.

Дві школярки виграли конкурс Читач року BBC. Вони отримали по електронній книжці [Електронний ресурс] // BBC NEWS / Україна : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2013. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cye6g7g58y4o> (дата звернення: 19.12.2023). – Назва з екрана.

Дикий Захід Східної Європи [Електронний ресурс] // Книгарня Є : [блог]. – Текст. дані. – [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу: <https://book-ye.com.ua/catalog/suchasna-istoriya-ukrayiny/dykyj-zakhid-skhidnoyi-yevropy/> (дата звернення: 11.10.2023). – Назва з екрана.

Кокора А «Талант є в кожного. Треба тільки дізнатись який. А тоді його розвивати» / А. Кокора // Країна. – 2022. – № 31. – С. 36-38

Кошман І. Дикий Захід Східної Європи [Електронний ресурс] // Критика : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2023. – Режим доступу:

<https://krytyka.com/ua/reviews/dykyi-zakhid-skhidnoi-ievropy> (дата звернення: 25.10.2023). – Назва з екрана.

Лисенко О. Драбина – новий роман Євгенії Кузнецової – огляд книги [Електронний ресурс] / О. Лисенко // Українська правда життя : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2023. – Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/03/20/253421/> (дата звернення: 18.12.2023). – Назва з екрана.

Пеца М. «Література для дітей тепер сильно зміниться» – переможець Дитячої книги року BBC Андрій Бачинський [Електронний ресурс] / М. Пеца // BBC NEWS / Україна : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2022. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-64047860> (дата звернення: 16.11.2023). – Назва з екрана.

Пригоди української літератури – Книгарня «Є» [Електронний ресурс] // Книгарня «Є» : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2023. – Режим доступу: <https://book-ye.com.ua/catalog/literaturoznavstvo/pryhody-ukrayinskoyi-literatury/> (дата звернення 20.12.2023). – Назва з екрана.

Про книжку «Примари Чорної діброви» [Електронний ресурс] // Книгарня Є : [блог]. – Текст. дані. – [Б. м. : б. в.]. – Режим доступу: <https://book-ye.com.ua/catalog/pryhodnytska-literatura/prymary-chornoyi-dibrovyy/> (дата звернення: 15.11.2023). – Назва з екрана.

Прокопенко І. Нормально українська література востаннє функціонувала за гетьмана Івана Мазепи / І. Прокопенко // Країна. – 2020. – № 5. – С. 10-13

Рудійко І. «Драбина» Євгенії Кузнецової: важлива декорація однієї драми [Електронний ресурс] / І. Рудійко // Український тиждень : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2023. – Режим доступу: <https://tyzhden.ua/drabya-ievhenii-kuznietsovoi-vazhlyva-dekoratsiia-odniiei-dramy/> (дата звернення: 18.12.2023). – Назва з екрана.

Книга року ВВС під час війни

**Бібліографічний показник
Вип 6**

Укладач:

Ольга Пошибайло

Редактор
Комп'ютерний набір
Комп'ютерна верстка
Відповідальна за випуск

Н. Фенько
О. Пошибайло
О. Якубовський
С. Сичова

Підписано до друку 26.12.2023 40 с. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36039, м. Полтава, вул. Олеся Гончара, 25 а
[http:// libgonchar.org](http://libgonchar.org) E-mail: pobugonchara@ukr.net